

Den danske Ekspedition til Dronning Louises Land tværs over Nordgrønlands Indlandsis 1912—13

Geografisk Tidsskrift, Bind 21 (1911)

Link til pdf:

http://img.kb.dk/tidsskriftdk/pdf/gto/gto_0021-PDF/gto_0021_68257.pdf

Link til webside:

<http://tidsskrift.dk/visning.jsp?markup=&print=no&id=68257>

pdf genereret den : 22/5-2008

Det kongelige danske geografiske Selskab.

I det fjerde Møde 1911—12 holdt Dr. phil. *J. Østrup* Foredrag om Verdens ældste Kulturland (Mesopotamien). Lysbilleder. Grammofon, der gengav arabiske Sange.

I det femte Møde 1911—12 holdt Professor ved Universitetet, Dr. phil. *H. Jungersen*, Foredrag om Bermudasøerne. Lysbilleder. Fremvisning af naturhistoriske Genstande.

I det sjette Møde 1911—12 (Ekstra Møde) holdt Vice-Konsul *W. Wadsted* Foredrag om Erhvervs- liv i Vestsibirien. Lysbilleder.

Korresponderende Medlem af Selskabet, fhv. Museumsdirektør i Tunis, *P. F. Gauckler*, er i Februar d. A. afgaaet ved Døden.

Den danske Ekspedition til Dronning Louises Land og tværs over Nordgrønlands Indlandsis 1912—13 under Ledelse af Kaptajn J. P. Koch.

Slutstenen paa vor Kendskab til Grønlands Kontur blev saa at sige sat af Mylius-Erichsen. »Danmark-Ekspeditionen«s Slæder nøjedes dog ikke med at følge Kysterne mod Syd og Nord; vi drog ogsaa mod Vest ind over den brydsomme Indlandsis, ind mod de fjærne blaalige Tinder og dybe, isfyldte Slugter, hvis samlede Omraade nu bærer Dronningens Navn. To Gange naaede vi i 1908 frem til dette Land, og hver Gang blev vi overraskede over den Rigdom paa Liv, der fandtes paa disse af Isen omsluttede Fjælde, som paa Forhaand synes for- dømt til det absolute Øde.

Her stod vi Ansigt til Ansigt med en af Geologiens Gaader, den mystiske Istid; her havde vi en tro Kopi af de skandinaviske Højfjælde, som de saa ud i hin fjærne Fortid, da deres højeste Tinder begyndte at fri sig for Isens Tryk.

»Danmark-Ekspeditionen«s Kraft var paa dette Tidspunkt opbrugt af de betydelige Opgaver, vi havde løst. At give os i Kast med en ny stor Opgave — Undersøgelsen af dette Istids-Land — det formaade vi ikke.

Vi saa vel Landets Grænser mod Øst og Nord; men vi kunde intet ane om, hvor langt de høje Fjælde skød sig ind imod Vest;

vi undrede os over, at Sommeren fik Liv, og Elvene sprang, paa dette Istids-Land en Maaned tidligere end ude ved Kysten, men vi forstod ikke hvorfor;

vi hjembragte herlige Billeder af Isens forunderlige Former og Bundmorænenes mægtige Lag; men vi manglede Ro til at gruble over Gletsjerens Mekanik, og vore Billeder blev kun et nyt Led i den Kæde af Spørgsmaalstegn, der udgør Isens Teori;

vi traf et Plante- og Dyreliv, der i Rigdom ikke syntes at staa tilbage for de frodigste Fjældegne ude ved Kysten; men vi evnede ikke at fastslaa dette Livs særlige Karakter, end mindre vinde Forstaaelse af de Forhold, der betinger dets Eksistens.

Den Gang maatte vi lade Gaaderne uløste. Med Sorg lod vi ligge en Opgave, der syntes os værdig til Anspændelse af hele vor Kraft; men i vort Indre nærede vi et stille Haab om, at vi, der havde opdaget Landet, at vi ogsaa maatte finde Lejlighed

til at fuldføre det Værk, vi den Gang næppe fik begyndt paa.

»Danmark-Ekspeditionen«s Resultater er nu saa vidt bearbejdede, at vi paa et fastere Grundlag end de første æventyrlige Indtryk kan dømme om, hvorvidt en Rejse til Dronning Louises Land har fuld videnskabelig Berettigelse. Vi ved nu, at vil vi udrette godt Arbejde, saa maa vi bo derinde en Vinter over, og tillige maa vi skaffe os Kendskab til Forholdene endnu længere inde, navnlig til Højdeforholdene i Grønlands Indre. Dette sidste betinger en Rejse tværs over Grønland fra Danmarks Havn til Upernivik.

Rejser over Indlandsisen er udførte af Nansen i 1888 i den sydlige Del af Grønland, og af Peary i 1892—95 langs Isens nordvestlige Rand; desuden har flere andre Forskere som J. A. D. Jensen, Garde, Nordenskjöld, de Quervain og jeg selv trængt større eller mindre Strækninger ind over Isen. Langt den største Del af Grønlands Indre er dog, som et Blik paa Kortet viser, forblevet udforsket.

Interessen vender sig nu mere og mere mod Grønlands Indre, der navnlig i meteorologisk og glaciologisk Henseende kan forventes at ville give Bidrag til Løsningen af vigtige Spørgsmaal. Schweizeren, Doktor de Quervain, vil i den kom-

mende Sommer gaa over Indlandsisen fra Diskobugten til Angmagsalik, og i Forstaaelse med ham er Planen for den danske Ekspedition lagt saaledes, at der er skabt Muligheder for et systematisk, videnskabeligt Samarbejde vedrørende visse meteorologiske Spørgsmaal.

Plan.

Ekspeditionen skal bestaa af følgende Medlemmer:

Kaptajn J. P. Koch, Chef, Kartograf, Glaciolog.

Tidligere Rejser: Østgrønland 1900.

Island 1902, 1903, 1904.

Østgrønland 1906—08.

Doktor A. Wegener, Meteorolog.

Tidligere Rejser: Østgrønland 1906—08.

Sydamerika 1910.

Kandidat A. Lundager, Botaniker.

Tidligere Rejser: Vestgrønland.

Østgrønland 1906—08.

Vestgrønland 1911.

Desuden paaregnes engageret en Islænder til Pasning af Heste og til Hjælp under Transporterne.

Ekspeditionen skal afgaa fra Island omkring 1. Juli 1912 med Skib til Østgrønland. Der medføres 15 islandske Heste samt Materiel til en samlet Vægt af ca. 20,000 Kilo, derimod ikke Hunde. Omkring 1. August 1912 paaregnes Landsætning ved Danmarks Havn ($76^{\circ} 46'$), og derefter paabegyndes straks de store Transporter ind til Indlandsisen og over denne til Vinterkvarteret paa Vestsiden af Dronning Louises Land.

Dronning Louises Land er et Bjærgland, hvis højeste Toppe naar over 2000 Meter over Havet, eller omtrent 1000 Meter over den omgivende Indlandsis. Som Helhed er det, ligesom Kystlandet, fri for Sne og Is, og Slæderejser er derfor her umulige, i hvert Fald om Sommeren og Efteraaret. Transporten maa af denne Grund udføres med Pakheste, og hertil er den utrolig nøjsomme og hærdede islandske Hest i ganske særlig Grad skikket. Transporterne vil være forbundne med betydelige Vanskeligheder; men mine fleraarige Erfaringer fra Rejser paa de islandske Jøkler og mit indgaaende Kendskab til Egnene mellem Danmarks Havn og Dronning Louises Land, hvor jeg, ligesom Doktor Wegener og Kandidat Lundager har tilbragt 2 Aar, vil netop i denne Henseende være

mig til stor Nytte, saa jeg har Grund til at tro, at disse Vanskeligheder vil kunne overvindes.

En væsentlig Del af første Aars Transporter vil i øvrigt under gunstige Forhold kunne udføres pr. Motorbaad (fra Danmarks Havn til Hellefjord).

Fra Begyndelsen af November 1912, paa hvilket Tidspunkt Vinternatten indtræder, medens samtidig Temperaturen kan forventes at falde til ca. $\div 40^{\circ}$ C., gaar Ekspeditionen i Vinterkvarter og beskæftiger sig fra nu af og indtil Slutningen af Februar 1913 udelukkende med videnskabelige Arbejder i umiddelbar Nærhed af Vinterkvarteret. Overvintringen finder Sted i et lille og meget let Hus. Til Huset hører en Stald med Plads til 6 Heste; Resten af Hestene slaas ned.

Marts og April 1913 benyttes til Rejser dels paa Dronning Louises Land og dels ind over Indlandsisen til Supplering af Vinterens Observationer og til Udlægning af Depoter.

Den 1. Maj 1913 paabegyndes Rejsen tværs over Nordgrønlands Indlandsis med 4 Heste og 4 Slæder. Denne Rejse paaregnes at ville vare ca. 2 Maaneder. Der medføres dog Proviant for 3 Maaneder $\div$ den Tid, i hvilken Rejsen antagelig kan udføres uden Anvendelse af Heste.

Ankomsten til Vestkysten skulde planmæssigt ske i Begyndelsen af Juli ved Laksefjorden. Nedstigningsstedet blev her rekognosceret i Sommeren 1911 af Kandidat Lundager, der samtidig her udlagde et mindre Depot.

Omkostningerne ved Ekspeditionen er budgetterede til 60,000 Kr., hvilket Beløb er tilvejebragt dels fra Carlsbergfondet, dels gennem private Bidragydere.

J. P. Koch.

Danmark-Ekspeditionens Kort.

(Hermed 7 Kort).

Af

Kaptajn **J. P. Koch.**

Følgende lille Afhandling skal i ganske korte Træk gøre Rede for Danmark-Ekspeditionens kartografiske Opgaver, saaledes som de stillede sig for os, inden vi drog hjemme fra, og som de formede sig for os under vort Ophold i Grønland. Tillige har jeg ment det hensigtsmæssigt som Vejledning til Vurdering af Opgaverne og Kortene at strejfe ind paa enkelte Episoder af Ekspeditionens Historie samt løseligt berøre visse for Nordøst-Grønland ejendommelige, topografiske Forhold. Derimod er det ikke Hensigten her at give en fuldstændig topografisk Beskrivelse af Landet. En saadan vil fremkomme i »Meddelelser om Grønland«, hvor hele Opmaalingen ligeledes vil blive udførlig behandlet.

I 1871 havde »Germaniaekspeditionen« sendt et Trækslædehold mod Nord fra Pendulum Øerne. Det naaede $77^{\circ} 2'$. De forcerede og tildels ugunstige Betingelser for Rejsen medførte imidlertid, at Kortlægningen fra $75^{\circ} 43'$ (Haystack) til $77^{\circ} 2'$ blev mere flygtig end ønskeligt var, navnlig forblev Kysten

omkring Teufelkap og i Dove Bugt samt Yderkysten ved Kap Bismarck saa godt som ukendt.

I 1905 sejlede »Belgica« langs de yderste Øer omtrent fra 76° indtil 78° . Det lykkedes denne Ekspedition at bestemme Yderkystens Beliggenhed i store Træk indtil 78° samt at angive Tilstedeværelse og omtrentlig Beliggenhed af Land indtil 79° .

Fra 79° til 82° savnedes ethvert Kendskab til Landet.

I 1892 og 1895 var Peary fra Kap York rejst over Indlandsisen og havde paa $81^{\circ} 40'$ og 35° v. f. Grw. truffet et Land, som han maatte antage dannede en Del af Grønlands Østkyst. Tillige lykkedes det ham paa disse 2 Rejser at konstatere, at en stor Fjord eller et Sund øst fra strakte sig syd om Peary Land, saaledes at man maatte antage, at dette sidste Land var en Ø.

I 1900 rejste Peary fra Kap York mod Nord, passerede Grønlands nordligste Punkt og trængte nord fra ned langs Østkysten af Peary Land indtil